

JELIGE:

Kedves Felvételiző!

Az alábbiakban találod a Bibó István Szakkollégium felvételi írásbeli feladatait, amelyek négy részből állnak:

1. Szövegértés
2. Logikai feladatok
3. Érveléstechika
4. Esszé

A feladatlap megírására összesen másfél órád lesz, amin belül szabadon döntöd el, melyik feladattípusra mennyi időt szánsz. Arra figyelj, hogy a szövegértés és az érveléstechikai feladatoknál a helyesnek gondolt választ **EBBEN A TÁBLÁZATBAN KARIKÁZD BE**, a logikai feladatok megoldásait és az esszét viszont az adott feladat alá írd. Ha valami nem érthető, kérdezd nyugodtan a Felvételi Bizottság jelen lévő tagjait.

Sok sikert kívánunk!

I. SZÖVEGÉRTÉS					
1.	A	B	C	D	E
2.	A	B	C	D	E
3.	A	B	C	D	E
4.	A	B	C	D	E
5.	A	B	C	D	E
6.	A	B	C	D	E
III. ÉRVELÉSTECHNIKA					
1.	A	B	C	D	E
2.	A	B	C	D	E
3.	A	B	C	D	E
4.	A	B	C	D	E
5.	A	B	C	D	E
6.	A	B	C	D	E

I. SZÖVEGÉRTÉS

- (A) Habár első látásra az angol és az amerikai jogrendszer hasonlóknak tűnik, a jogi indokolás szerepének és használatának tekintetében lényegesen különböznek egymástól: az USA-ban gyakrabban alkalmaznak tartalmi jellegű (szubsztantív) érveket, mint formálisakat, míg Angliában ennek épp az ellentettje igaz. Ez az eltérés hűen tükrözi a két országban uralkodó jogfelfogás közti különbséget. Míg Angliában a jogra hagyományosan mint szabályok összességére tekintettek, az USA-ban többnyire azt a nézetet osztják, miszerint a jog a közösség igazságérzetének és jogérzékének külső leképeződése.
- (B) A joganyagra vonatkozó, tartalmi jellegű érvelés erkölcsi, gazdasági, politikai vagy egyéb megfontolásokon alapulhat. Ezek az érvek mind a jogrendszeren belül, mind – profánul fogalmazva – „a jogon kívül” is megtalálhatóak. Az alkalmazandó jog forrásait – legyen szó alkotmányról, törvényekről, szerződésről, ítéletről stb. – jelentős részben tartalmi érvek töltik meg tartalommal. Vegyünk például egy olyan rendeletet, amely a következőt mondja ki: „A közparkokba gépjárművel behajtani tilos!”. Tegyük fel, hogy ennek okát vagy célját a rendelet nem tartalmazza, ám a rendelet meghozatalának körülményeit tekintve nyilvánvaló, hogy a jogszabály tartalmi célja az volt, hogy biztosítsa a parkokban a nyugalmat és a biztonságot. Most képzeljük el, hogy egy háborús veteránegyesület egy emlékművet kíván egy parkban felállítani, mégpedig egy kőlapra állított, II. világháborús harckocsit – működőképes állapotban, ám üres tankkal –, és az egyesület tagjai ellen eljárást indítanak. Az USA-beli bírák többsége nem ítélné az alperesek ellenében, mert amit tettek, annak semmilyen hátrányos következménye nincs az adott park nyugalma vagy biztonságára.
- (C) A formális érvelés ezzel szemben gyakran teret sem enged a tartalmi érveknek, akkor sem, ha azokat kifejezetten benne is foglalják egy-egy rendelkezésbe. Ha például egy okirat nem felel meg bizonyos jogszabályi követelményeknek, a bíróság jogilag érvénytelennek minősítheti. Egy végrendelet, amelyet nem írtak alá a tanúk, semmisnek minősülhet abból a formai okból, hogy egy jogi előírást – a tanú közreműködését – nem teljesítettek. Ha az alkalmazandó jogszabályt – jelen esetben, hogy megfelelő tanúzás hiányában a végrendelet érvénytelen – megállapítják, és annak alkalmazhatóságához (a helyzetre illőségéhez) nem fér kétség, ez a tény kizár minden olyan tartalmi megfontolást, amelyik a végrendelet érvényessége mellett szólna.
- (D) Angol és amerikai jogtudósok hosszú idő óta dobálóztak a tartalmi ill. formális érvelés extrém eseteivel. Angliában például a formális érvelés gyakran jogszabályok megkövesedett értelmezéséhez, valamint a common law bírák általi fejlesztésének gátolásához vezetett. Az USA-ban ugyanakkor a szabadon alkalmazott tartalmi érvelés nem egyszer olyan kreatív jogértelmezést eredményezett, amelynek során egyes rendeletek konkrét szövegét hagyták figyelmen kívül.

1. Melyik válaszlehetőség foglalja össze legjobban, hogy miről szólt a fenti szöveg?

- (A) Az angol és az amerikai jogrendszerek közti hasonlóságok és különbségek.
- (B) A két jogrendszer újraértékelése példákkal alátámasztva.
- (C) Az amerikai és az angol jogrendszerben alkalmazott érvelésfajták közti ellentét.
- (D) Annak kifejtése, hogy két különböző jogfelfogás hogyan hatott a jogi érvelés alakulására.
- (E) Kétféle jogi érveléstípus bemutatása, amely közös jellemzőiket mutatja be.

JELIGE:

2. **A szövegből arra lehet következtetni, hogy az angol bírák többsége valószínűleg háborús veteránok ellenében ítélné, mert:**
- (A) ha nem így tennének, az másokat is arra bátorítana, hogy kövessék az egyesület példáját.
 - (B) ha nem így tennének, a jogszabály meghozatalának okait hagynák figyelmen kívül.
 - (C) a veteránok a jogszabály tartalmi célját sértették meg.
 - (D) a veteránok elmulasztották bebizonyítani, hogy a cselekményüknek nincsen hátrányos hatása a közre.
 - (E) a veteránok megsértették a jogszabályban leírt követelményt.
3. **A 3. bekezdésből, amelyik a végrendeletről szóló példát ismerteti, milyen körülmények esetén lehetne arra következtetni, hogy a végrendelet érvényessége mellett szóló tartalmi érveket is vizsgálni fogják?**
- (A) Ha a jogszabály, amelyik a végrendelet tanú általi aláírását követeli meg, nem rendelkezik a végrendelet formájáról.
 - (B) Ha a jogszabály, amelyik a végrendelet tanú általi aláírását követeli meg, azt írja elő, hogy két tanú aláírása szükséges.
 - (C) Ha a jogszabály, amelyik a végrendelet tanú általi aláírását követeli meg, azt írja elő, hogy ennek egy bíró jelenlétében kell történnie.
 - (D) Ha a bíró úgy ítéli meg, hogy a jogszabály a végrendelet tanú általi aláírását követeli meg, tekintet nélkül az enyhítő körülményekre.
 - (E) Ha a bíró úgy ítéli meg, hogy a jogszabályt lehet úgy értelmezni, mint amelyik megengedi a szóbeli tanúskodást egészségügyi vészhelyzet esetén.
4. **Az angol ill. az amerikai jogrendszerek tárgyalása során melyik eszközt NEM alkalmazza a szöveg szerzője az alábbiak közül?**
- (A) összehasonlítás és ellentét kimutatása
 - (B) általánosítás
 - (C) fogalmak magyarázata
 - (D) a történeti fejlődés kronológiája
 - (E) hipotetikus eset
5. **Az alábbiak közül melyik írja le a legjobban az utolsó (4.) bekezdés célját?**
- (A) A bekezdés a kétfajta jogi érvelés extrém értelmezéseinek következményeit mutatja be.
 - (B) A bekezdés rávilágít arra, hogyan használnak jogtudósok – helytelen módon – extrém példákat nézeteik alátámasztására.

JELIGE:

- (C) A bekezdés korrigálja a jogtudósok nézeteinek pontatlanságát a kétféle jogrendszer természetéről.
- (D) A bekezdés azt mutatja be, hogy a kétféle jogi érvelés jellemzése milyen kitekért és pontatlan is lehet.
- (E) A bekezdés ismerteti a jogtudósok jellemzését a kétféle jogrendszerről, amely csak részben helyes.

6. Milyen körülmények esetén lehetne arra következtetni a szövegből, hogy az angol jogban egy jogszabály tartalmi értelmezése is lehetséges?

- (A) Ha a társadalmi körülmények olyannyira megváltoztak, hogy az adott jogszabály további kikényszerítése ellentétes lenne napjaink társadalmi normáival.
- (B) Ha a törvényhozás összetétele annyira megváltozna, hogy az adott jogszabály további kikényszerítése ellentétes lenne a jelen parlamenti többség véleményével.
- (C) Ha az adott jogszabály alkalmazhatósága kérdéses, és ez bírói értelmezés tárgya lehet.
- (D) Ha az adott jogszabály megsértői úgy érvelnének, hogy a szabály alkalmazása igazságtalan jogértelmezéshez vezetne.
- (E) Ha a feljebbviteli bírósági fórumok következetesen maradnának döntéseikben az adott jogszabály értelmezését illetően.

II. LOGIKAI FELADATOK

1. Lupita Nyong'o gyöngyös ruháját elrabolták, de a zsákmány előkerült. Három gyanúsított volt, úgy hívták őket, hogy John, Jack és Leonard. A tárgyaláson a következőket állították:

John: Nem én követtem el a rablást.

Jack: Nem Leonard volt.

Leonard: De, én voltam.

Később ketten közülük bevallották, hogy hazudtak. Ki volt a tettes?

2. Nemsokára újabb rablás történt, és ugyanaz a három gyanúsított – John, Jack és Leonard – került bíróság elé, ahol a következőket állították:

Jack: Nem Leonard volt.

Leonard: Ez igaz.

John: Jack ártatlan.

Különös, hogy a tényleges bűnös igazat mondott, de nem mondott mindhárom gyanúsított igazat. Ki volt a tettes?

3. Egy farmer lovat vásárolt 60 dollárért, és eladta a szomszédjának 70-ért. Később rájött, hogy jobb üzletet is csinálhatott volna, ezért kölcsönkért a feleségétől 10 dollárt, visszavásárolta a lovat a szomszédjától 80 dollárért, és eladta a másik szomszédjának 90-ért. Mennyit keresett az üzleten?

4. A következő állítások egyike okvetlenül igaz:

a) Shakespeare minden színdarabját Bacon írta;

b) Shakespeare-nek több darabját, de nem mindet Bacon írta;

c) Shakespeare-nek több darabját nem Bacon írta.

Mi nem tudjuk - s talán soha nem is fogjuk biztosan megtudni -, melyik állítás igaz a fentiek közül, és melyik nem. Van azonban a fenti három között két olyan állítás, amely mindkettő lehet igaz, de nem lehet mindkettő egyszerre hamis. Amellett van köztük két olyan állítás is, amelyek lehetnek egyszerre hamisak, de egyszerre igazak nem. Melyik két-két állítás ez?

JELIGE:

5. Anna és Zoli csokoládét vásárolnak. Annának 24 forint kell még egy csokihoz, Zolinak 2. Úgy döntenek, együtt veszik meg a csokoládét, és összerakják a pénzüket, ám kiderül, hogy még így sem tudják a csokoládét megvenni. Miért?

6. Három istenség ül a jósdában egymás mellett; az igazság istene, a hazugság istene és a bölcsesség istene. Meglehetősen egyforma a külsejük, így aztán senki nem tudja őket megkülönböztetni egymástól. Azt azonban mindenki tudja, hogy az igazság istene mindig igazat mond, a hazugság istene mindig hazudik, és a bölcsesség istene néha hazudik, néha pedig igazat mond. Egyszer egy filozófus érkezik a jósdába, hogy kiderítse, melyik istenség melyik.

Először a bal kéz felől ülő istenségnek tesz fel egy kérdést: - Ki ül melletted, hatalmas isten? - Ő az igazság istene - felelte az isten méltóságteljesen.

Ezután a filozófus a középen ülő istentől kérdezett: - Ki vagy te, dicsőséges isten? - A bölcsesség istene vagyok - így a válasz.

Végül a jobb kéz felé ülő isten következett: - És ki ül a Te oldaladon, egeknek ura? - A hazugság istene - válaszolta az isten.

Hogyan tudta ezek után a filozófus azonosítani az isteneket?

7. Bertalan és Samu közös lakomat rendezett. Erre Bertalan 7, Samu pedig 8 tál ételt hozott. Váratlan vendégként megérkezett Caius Pupus is, és egyenlően megosztották az ételt egymás között. A Caius Pupus által elfogyasztott étel 30 denarius értékű volt, s így Caius Pupus ezt mondta:

- A hozott ételmennyiség aránya 7:8, ebben az arányban osztom el a pénzem. - S fizetett Bertalannak 14, Samunak pedig 16 denariust.

Samu tiltakozott a pénz ilyen felosztása ellen, és mivel társai nem hallgattak rá, a bírósághoz fordult.

Mi volt a bíróság helyes ítélete?

JELIGE:

8. Egy parasztnak 11 báránya van. Történt egyszer, hogy hatalmas vihart tört ki, miközben a báránykák legelésztek, így kilencen kívül mind elpusztul. Mit gondolunk, hány báránya marad hát a parasztnak?

III. ÉRVELÉSTECHNIKA

Az új, Auróra nevű kávézót Balázs jobban szereti, mint például a Gólyához címzettet, és ezzel mindegyik barátja így van. Valószínűleg Balázsnak és barátainak valami probléma van az ízlésükkel, mert Viktor - a grunge kultúra kultúrantropológiájának szakértője - szerint például a Gólya sokkal szerethetőbb, mint például az Auróra.

1. Az érvelés hibás, mert
 - (A) az állítás ellenkezőjének igazságtartalmát kérdőjelezi meg, ahelyett, hogy az állítást magát vitatná..
 - (B) figyelmen kívül hagyja azt a közismert tényt, hogy valaki anélkül is preferálhat valamit, hogy lényegesen jobban szeretné, mint a másikat.
 - (C) nem említi, hogy a területen széleskörű egyetértés van a szakértők között.
 - (D) alaptalanul hivatkozik egy szakértő autoritására.
 - (E) félrevezet azzal az állítással kapcsolatban, amellyel vitatkozik.
2. A konklúziót alátámasztó információból alappal lehet rá következtetni, hogy
 - (A) Balázs barátai között nincsen olyan kultúrantropológus, akinek a grunge kávézók a szakterülete.
 - (B) Balázs minden más kávézót jobban szeret a Gólyánál.
 - (C) Viktor nem barátja Balázsnak.
 - (D) Balázs egyik barátja sem szereti az Aurórát.
 - (E) Balázs és barátai mind hasonló kávézókat szeretnek.

A DataCom, amely több szabadalmi bejelentést is benyújtott múlt évben, pénzügyileg sikeresebb évet zárt tavaly, mint a versenytársai, amelyek közül egyik sem nyújtott be sok szabadalmi bejelentést.
3. Az érvelés leginkább azért támadható, mert:
 - (A) körkörös érvelést tartalmaz.
 - (B) összekeveri egy cég sikerességét annak innovatív fejlesztéseivel.
 - (C) nem említi, hogy vajon a DataCom versenytársai pénzügyileg sikeresebbek voltak-e tavaly mint azelőtt.
 - (D) nem ad semmilyen magyarázatot arra, hogy semmi más szempontot nem vesz figyelembe amikor a cégek pénzügyi sikerességét vizsgálja.
 - (E) általánosítást alkalmaz egy speciális esetben.

JELIGE:

A száz éves történelemkönyv inkonzisztens. Számos szakértő úgy véli, hogy ez arra vall, hogy a szerző több különböző forrásból szerezte az információit.

4. A konklúzió nem következik az előzményekből, hacsak:
- (A) a szerző nem szokták általában összefésülni a forrásaikból nyert információt.
 - (B) az ellentmondások feltűnőek lennének a jelen kor átlagos olvasójának.
 - (C) a szerző nem használt olyan forrást, amely önmagában is ellentmondást tartalmazott.
 - (D) a szerző figyelemmel volt az ellentmondásokra, amelyeket az okozhat, ha több forrást épít be párhuzamosan.
 - (E) a szerző minden elérhető forrást ismert amely a mű témája szempontjából releváns volt.

Jolanda: a számítógépekhez való jogosulatlan hozzáférés és a rajtuk található adatok felhasználása olyan, mint lopott autóval száguldozni; mindkettő esetében a magántulajdon megsértéséről van szó. Ugyanakkor a száguldozás sokkal veszélyesebb, mert fizikai veszéllyel jár, amíg a számítógépi adatok felhasználása csupán szellemi tulajdont sért.

Arjun: Nem értek egyet! Például gyógyszeres kezelésekről szóló adatbázisokat is érinthetnek ilyen bűncselekmények, ezért ezek is lehetnek fizikailag sérelmesek az emberre.

5. Jolanda és Arjun beszélgetésében felmerül, hogy
- (A) a száguldozás valóban veszélyeztet-e emberi életeteket.
 - (B) a számítógépes adatok jogosulatlan felhasználása sérelmes-e a magántulajdonra.
 - (C) a fizikai tulajdonban bekövetkezett kár és a szellemi tulajdon sérelme nem ugyanakkora mértékű.
 - (D) a számítógépek és az azokon található adatok jogosulatlan használata van-e annyira veszélyes az emberekre, mint a száguldozás.
 - (E) a magántulajdon megsértése általában veszélyes bűncselekmény-e.
6. Arjun érvelése hibás, mert:
- (A) nem követ egy megkülönböztetést, amit Jolanda alkalmazott.
 - (B) tagadja Jolanda következtetésének helyességét, miközben nem bizonyítja annak helytelenségét.
 - (C) egy olyan jelenségre hivatkozik, melyet kizárólag ő állít.
 - (D) egy olyan elemet, ami a konklúziójához vezetne, olyannak hisz, ami a konklúzió szükséges feltétele.
 - (E) olyan bizonyítékot használ, ami ellentmond a konklúziójának.

IV. ESSZÉ

Az egyik új közszolgálati TV-csatorna műsorra tűzne egy, az illegális szteroidhasználatáról szóló műsort. A csatornának alapvetően két célja van:

- Minél több fiatalt elérni és hasznos információkkal ellátni; valamint
- oktatási-nevelési célú műsorait elsősorban a bennük feltárt mély elemzések okán ismertebbé tenni.

A csatorna illetékesei szerint ezeknek a céloknak két műsorformátum felelne meg.

Fenti kritériumokat szem előtt tartva az alábbi lehetséges műsorformátumok közül válassz egyet, és készíts szöveges véleményezést, amelyben a választott műsorformátum alkalmasságáról igyekszel meggyőzni a csatorna vezetését. Az érvelésben térj ki arra is, miért jobb az általad választott műsor a másiknál!

- (a) Az "Egészség kérdése" egy oknyomozó riport lenne négy nagyvárosi középiskola diákjainak szteroidhasználatáról. A leendő narrátor, Pálmai Katalin a Magyar Egészségügy c. folyóirat újságírójaként több szakmai elismerésben is részesült egészséges életmóddal kapcsolatos cikkei miatt. Pálmai műsorában nemcsak a diákokat interjúvolná meg, hanem az iskolai sportcsapatok edzőit és a tanárokat is megszólaltatná a szteroidhasználat diákokon tapasztalt hatásairól. Emellett a helyi kórházak és tanácsadó központok személyzetével is beszélgetne a szteroidhasználat súlyos fiziológiai és pszichológiai következményeiről. A műsor külön figyelmet szentelne az elérhető kezeléseknek és igénybe vételük módjának, Pálmai pedig azoknak a szülőknek is igyekezne tanácsot adni, akik arra gyanakszanak, hogy gyermekük szteroidokat használ.
- (b) A másik műsor, a "Vesszőfutás" a 17 éves Kasza Gábor történetét dolgozná fel. Gábor rövidtávfutóként több országos középiskolai versenyt is megnyert. Miután azonban kiderült, hogy titokban illegális szteroidokat használt és árult, kirúgták a városi atlétikai csapatból, és amerikai egyetemi ösztöndíjpályázatát is elutasították. A műsorban megszólalna Gábor orvosa is, a történet középpontjában azonban Gábor, a fiú családja és volt csapattársai állnának. Utóbbiak részletesen elmondanák, hogyan lett a srác egyre inkább függő, ami mind kinézetén, mind személyiségén megmutatkozott. A család és a barátok beszámolnának arról is, hogy mennyire tehetetlenül nézték, hogyan válik Gábor egyre arrogánsabbá és erőszakosabbá. Gábor elmesélné, hogy a kezdeti sportsikerek után a megfelelési kényszer hogyan vált számára mind terhesebbé, hogyan adott fel egyre többet addigi elfoglaltságaiból, hogy az elvárásoknak megfelelően csak a sportnak és a szteroidoknak éljen, és hogy szerinte a tömegkultúra hogyan fokozza az amúgy is hatalmas nyomást ahelyett, hogy megoldást nyújtana a problémákra. A műsor végén Gábor a fiatalok felé fordulna, és óva intené őket a szteroidhasználatától, bármekkora is legyen a kísértés.